

Kaupunginhallitus 07.02.2022 § 32

§ 32

Ennakkotietoa tilinpäätöksestä 2021 (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee tiedoksi vuoden 2021 tilinpäätöksen ennakkotiedon.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Ennakkotiedot tilinpäätöksestä 2021 perustuvat kirjanpidon tilanteeseen 25.1.2022. Ennakkotilinpäätöksen jälkeen lukuihin saattaa tulla joitain tarkennuksia, joiden ei arvioida olevan merkittäviä. Varsinainen tilinpäätös käsitellään 28.3.2022 kaupunginhallituksessa ja 16.5.2022 valtuustossa. Keskeiset ennakkotiedot on koottu laajaan PowerPoint diapakettiin.

Espoo keräsi taloudellista puskuria sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallin tuomiin haasteisiin

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouskehityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka aaltoilevat koronatartunnat, joulukuussa käyttöönotetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaation kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu vaikuttavat vielä vuoden 2021 lopullisiin kasvulukuihin.

Neljännesvuositilastojen perustella kansantalouden tuotantoluvut nousivat koronaa edeltävälle tuotannon tasolle jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Koronaa edeltävälle kasvu-uralle päästään ennusteiden mukaan vasta myöhemmin. Vuoden 2021 BKT:n volyymin muutoksen ennakoitaan asettuvan 3,5–4 prosentin tuntumaan. Kasvua on ylläpitänyt loppuvuonna erityisesti tavaroiden ja palvelujen vienti sekä yksityinen kulutus.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella nopeaa. Vuosikeskiarvioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia. Työllisyyden kasvu on kuitenkin painottunut osa-aikatyötä tekeviin, eli tehdyt työtunnit eivät ole lisääntyneet vastaavassa suhteessa.

Valtio kompensoi koronakustannuksia myös 2021

Valtio osallistui koronakulujen rahoitukseen myös vuonna 2021 osoittamalla kunnille vuoden 2021 valtionosuuskorotuksena 300 milj. euroa, korottamalla yhteisöveron jako-osuutta 10-prosenttiyksiköllä 2020–2021 ja korvaamalla valtionavustuksena kunnille välittömät testaus-, jäljittämisen-, rokotus- ja hoitokustannukset, sekä muut välittömät kustannukset. Korvauksia maksetaan kunnille noin 1–1,1 miljardia euroa. Valtion koronakompensaatioiden yhteismäärä oli vajaa 2 miljardia euroa. Espoolelle yhteisöveron korotuksen vaikutus oli noin 46 milj. euroa, suoriin koronakustannuksiin haettiin avustuksia noin 64 milj. euroa ja lisäksi OKM:n myöntämiä avustuksia oppimisen tukeen tuloutettiin Espoossa noin 8 milj. euroa.

Espoon väestö kasvoi 4 560 asukkaalla

Espoon väestö oli ennakkotietojen mukaan vuoden 2021 lopussa 297 354 asukasta. Väestö kasvoi vuoden 2021 aikana 4 560 asukkaalla (1,6 %). Espooseen vuonna 2021 syntyneiden lasten määrä (3 350 lasta) oli selvästi suurempi kuin edellisvuonna, mutta myös kuolleiden määrä (1 740 henkeä) oli edellisvuotta suurempi. Muuttovoittoa saatiin 2 660 henkeä, mikä on 880 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin. Nettosiirtolaisuuden osuus väestönkasvusta oli 58 prosenttia.

Taloukasvu paransi Espoon verotulojen kertymää

Espoon vuoden 2021 talouden toteumaa paransi keväällä käynnistynyt taloukasvu. Espoon verorahoitus toteutui 124 milj. euroa talousarviossa oletettua parempana. Nopeasti parantunut työllisyys sekä ansiotason kehitys nostivat kunnallisveron tuottoja ja yleinen kysynnän kasvu ja elvytys on parantanut yritysten tulosta ja verotettavaa tuloa. Yhteisöveroa tilitettiin koko maan tasolla lähes 700 milj. euroa talousarvion laadinta-ajankohtana odotettua enemmän. Voimakas raha- ja finanssipoliittinen elvytys ympäri maailman on parantanut myös Espoon sijoitussalkkujen tuottoa.

Kaupungin henkilöstömäärä oli vuoden 2021 lopussa 409 suurempi kuin vuotta aikaisemmin

Henkilöstöä oli vuoden lopussa yhteensä 15 360 henkilöä. Henkilöstöstä vakinaisia oli 11 241 ja määräaikaisia 4 119. Vuoden takaiseen verrattuna vakinaisten määrä on vähentynyt 790:lla ja määräaikaisten määrä lisääntynyt 1199 henkilöllä. Myös henkilöstökustannukset kasvoivat tammi-joulukuussa 5,2 prosenttia. Vuokratyövoiman käyttö kasvoi koronapandemiaa edeltävälle tasolle sekä kasvun ja oppimisen että hyvinvoinnin ja terveyden toimialoilla. Yhteensä henkilöstö- ja vuokratyökustannukset kasvoivat vuoden 2021 aikana kaupungissa 6,2 prosenttia.

Ennakkotietoa tilinpäätöksestä ja talousarvion 2021 toteutumisesta, Espoon talouden tasapaino parani

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi 481 milj. euroa, 77,7 milj. ja 19 prosenttia enemmän kuin 2020. Kasvua selittää STM:n Covid-19 avustukset, joilla kompensoitiin koronan testaus-, jäljitys-, rokotus- ja hoitokustannuksia noin 64 milj. euroa, OKM:n oppimisen tukeen myöntämät avustukset 8 milj. euroa sekä maanmyynti-, -vuokra ja -käyttösopimustulojen kasvu vuodesta

2020. Tuloja vähensivät edelleen vielä koropandemian aiheuttamat liikunta- ja kulttuuritoimen palvelujen sulkutoimet. Ulkoiset toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 88 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 28 milj. eurolla.

Ulkoisia toimintakuluja kertyi 2 043 milj. euroa, 100 milj. euroa ja 5,5 prosenttia enemmän kuin 2020. Toimintakulujen kasvua selittää koronan testaus-, jäljitys- ja rokotuskulut noin 64 milj. euroa ja oppimisen tuen lisäpanostukset 8 milj. euroa, joihin saatiin täysimääräiset valtionavustukset, sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannusten kasvu. Ilman em. kuluja alkuperäinen määräraha olisi alittunut. Toimintamenojen kasvua pienensi määrätietoinen Taloudellisesti kestävä Espoo -toimenpiteiden toteuttaminen ja hyvä toiminnan ja talouden johtaminen. Lisäksi HSL:n kuntaosuuden ja länsimetron vastikkeet toteutuivat 16 milj. euroa talousarviossa oletettua pienempinä, erikoissairaanhoidon kuntaosuus kasvoi maltillisesti, rekrytointeja ja tietojärjestelmähankkeiden toteutuksia siirtyi vuodelle 2022 ja koronan aiheuttamat sulkutoimet mm. liikunta- ja kulttuuritiloissa vähensivät kustannuksia.

Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät 28 milj. eurolla, toimintakulut alittuivat 45 milj. eurolla ja toimintakate eli nettomenot toteutuivat 73 milj. euroa talousarviossa oletettua pienempinä.

Ylityksiä valtuustoon nähden sitovissa menomäärärahoissa jäi perhe- ja sosiaalipalveluihin 1 milj. euroa, teknisessä lautakunnassa 0,5 milj. euroa ja ympäristö- ja rakennuslautakunnassa 0,2 milj. euroa. Tulot alittuivat perhe- ja sosiaalipalveluissa -1,4 milj. euroa ja hyvinvoinnin ja terveyden esikunnassa -2,3 milj. euroa. Valtuustoon nähden sitovien tasojen poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden raportoidaan tarkemmin tilinpäätöksessä.

Verorahoitusta yhteensä kertyi 1 850 milj. euroa, 2,2 prosenttia enemmän kuin 2020. Verorahoitus ylitti talousarviossa oletetun 124,8 milj. eurolla.

Kunnallisveroja kertyi 1 374 milj. euroa (TA 1 317 milj. euroa) vuonna 2021. Kunnallisveron tuotto kasvoi 1,3 prosenttia vuodesta 2020. Koko maan tasolla kunnallisverojen tilitykset kasvoivat 2,4 prosenttia. Talousarviossa arvioitua suurempi kasvu johtuu työllisyyden ja ansiotason arvioitua nopeammasta kehityksestä sekä positiivisista oikaisuisista vuodelta 2020.

Yhteisöveroa tilitettiin Espoolle 203 milj. euroa, kasvua 49 prosenttia, koko maassa kasvu oli 45,5 prosenttia. Yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotus lisäsi Espoon yhteisöverotuloja noin 46 milj. eurolla.

Kiinteistöverotus on toimitettu vuodesta 2020 alkaen yhteisöjen osalta niiden kotikunnassa, kun aiemmin maksuunpano on tehty kiinteistön sijaintikunnan mukaan. Tämä viivästytti useiden yritysten kiinteistöveron valmistumista 2020 ja myös 2021. Osa vuoden 2021 kiinteistöverosta tilitetään vuoden 2022 puolella. Espoo korotti yleistä kiinteistöveroprosenttia 0,93:sta 1 prosenttiin ja rakentamattomien tonttien kiinteistöveroa 3,93:sta 4,43 prosenttiin. Kiinteistöveroa tilitettiin 133 milj. euroa, kasvua 18,5 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna.

Peruspalvelujen valtionosuutta tilitettiin Espoolle 58,8 milj. euroa ja veroperustemuutosten kompensatiota 80,2 milj. euroa, yhteensä 139 milj.

euroa. Verorahoitusta yhteensä kertyi 1 850 milj. euroa, 2,2 prosenttia enemmän kuin 2020. Verorahoituksen kehityksestä on raportoitu kaupunginhallitukselle kuukausittain ja valtuustolle osavuosikatsauksissa.

Rahastot tuottivat hyvin. Talouden voimakas elvytys ja koronarokotteen nopea valmistuminen ovat pitäneet sijoitusmarkkinat nousussa vuoden 2020 loppupuolelta alkaen. Kesän ja syksyn 2021 kuluessa kasvu on kuitenkin hidastunut merkittävästi. Espoon sijoitussalkkujen tuotot vaihtelivat 1,1 ja 11,7 prosentin välillä. Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli 73,2 milj. euroa, kun talousarvioon oli budjetoitu 16,9 milj. euroa.

Korkokulut alittivat talousarvion 3,1 milj. eurolla, sillä talousarviolainoja ei nostettu vuonna 2021 ja korkotasoa pysyi edelleen matalana. Kuluja kertyi 9,1 milj. euroa, 2 prosenttia vähemmän kuin 2020. Rahastojen tuottojen ja korkokulujen kehityksestä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja valtuustolle kuukausi- ja osavuosikatsausten yhteydessä.

Vuosikatteeksi muodostui 383,6 milj. euroa, joka on 79,2 milj. euroa edellisvuotta vahvempi.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia toteutui yhteensä 190,2 milj. euroa.

Tilikauden tulos tulee asettumaan 193 milj. euron tasolle. Kirjanpidon edetessä saattaa vielä tulla tarkennuksia.

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat yhteensä 318 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 284 milj. euroa, 58 milj. euroa vähemmän kuin 2020. Muutettuun talousarvioon nähden poikkeamia oli mm. aineettomassa omaisuudessa, jossa Länsimetron 2-vaiheen valtionosuus alittui sekä menoissa että tuloissa 9 milj. eurolla. Toimitilainvestoinnit alittuivat vaikeasta markkinatilanteesta johtuen 43 milj. eurolla. Lisäksi syntyi pieniä ylityksiä ja tulojen alituksia kiinteissä rakenteissa ja laitteissa.

Investoinnit pystytiin kokonaisuudessaan rahoittamaan tulorahoituksella, **investointien tulorahoitusaste** oli 135 prosenttia.

Talousarviolainoja ei nostettu vuonna 2021, ja lainakantaa lyhennettiin 72 milj. eurolla. Lainakanta oli vuoden lopussa 1 169 milj. euroa, 3 930 eur/ asukas.

Espoon kaupungin talouden tasapaino parani vuoden 2021 aikana, kaupunki kasvatti puskuria Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallin tuomiin haasteisiin.

Koko konsernin talouden kehityksestä saadaan tieto konsernitilinpäätöksen valmistuttua maaliskuussa 2022.

Vuonna 2022 taloutta haastaa yhteisöveron jako-osuuden korotuksen päätyminen, työttömyys ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, palkkaratkaisun tuoma mahdollinen kustannusten korotus, koronan eteneminen ja sen aiheuttamat kustannukset sekä hoito-, oppimis-, sekä hyvinvointivelan purkamisen aiheuttamat kustannukset.

Uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 2023 ja samalla kuntien rahoitusmalli uudistuu. Alustavien laskelmien mukaan Espoolta leikataan tuloja hyvinvointialueelle siirtyviä menoja enemmän. Espoon valtionosuusriippuvuus kasvaa ja verorahoituksen kasvu hidastuu, kun

asukkaiden määrän ja ansiotason mukaan kasvavaa kunnallisveroa korvataan korkeintaan indeksillä kasvavalla valtionosuudella. Verorahoituksen kasvun hidastuminen heikentää erityisesti kasvavan ja velkaisen Espoon investointikykyä. Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma päivitetään 2022 siten, että parannetaan Espoon kykyä sopeutua uuteen rahoitusmalliin.

Ennakkotieto vuoden 2021 sitovien tavoitteiden toteutumisesta

Vuodelle 2021 asetettiin yhteensä 41 tulostavoitetta, joista 22 toteutui ja seitsemän toteutui osittain. Vähintään osittain toteutui siis 71 % tavoitteista. Yhdeksän tulostavoitteen osalta tavoitetta ei saavutettu ja kolmea tulostavoitetta ei ole vielä voitu varmuudella arvioida.

Koronavirusepidemia vaikutti laajasti Espoon kaupungin tulostavoitteiden toteutumiseen, erityisesti vaikutukset näkyivät hyvinvoinnin ja terveyden toimialalla. Lisäksi korona on heikentänyt pitkäaikaistyöttömien tilannetta, ja sitä kautta sillä on ollut merkittävä vaikutus työmarkkinatukiin. Myös toteutuneiden tulostavoitteiden osalta korona on lisännyt niiden saavuttamisen haasteellisuutta esimerkiksi kasvun ja oppimisen toimialalla. Oheismateriaalissa on kuvattu toimialoittain tavoitteiden toteutuminen sekä niiden toteutumiseen vaikuttaneita tekijöitä.

Konserniraportti, ennakkotieto vuoden 2021 tavoitteiden ja toiminnan toteutumisesta

Konserniraportti tammi-joulukuu 2021 sisältää Espoo-konsernin tärkeimpien tytäryhteisöjen talouteen ja toimintaan liittyvät olennaiset tiedot. Tiedot ovat tilinpäätöksen ennakkotietoja ja saattavat muuttua varsinaiseen tilinpäätökseen.

Valtuuston konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista toteutui 21/38 (55 %). 12 tavoitetta (32 %) toteutui osittain tai toteutumista ei voida arvioida. Viisi tavoitetta (13 %) jäi kokonaan toteutumatta. Toteutumatta jääneet tavoitteet ovat Omnian liikevoitto ja liikevoittoprosentti, Omnian tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus, EMMA:n Espoon kulttuuripalveluiden haluttavuus ja toiminnan laatu, EMMA:n museon asema valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvostettuna ja haluttuna yhteistyökumppanina sekä Espoon kaupunginteatterin vierailuesitysten määrä. Koronaviruspandemia vaikutti usean konserniyhteisön tavoitteiden toteutumiseen negatiivisesti myös vuonna 2021.

Espoon Asunnot teki vuoden 2021 aikana investointipäätökset 329 asunnosta ja aloitti 403 asunnon rakentamisen. Vuoden aikana valmistui yhteensä 252 asuntoa. Yhtiön liikevaihto kasvoi 2,6 % valmistuneiden uudiskohteiden ansiosta. Asuntojen kumulatiivinen käyttöaste koko vuodelle oli 98,5 % koronaviruksen heikentäessä käyttöastetta alkuvuonna. Kustannukset kasvoivat erityisesti korjauksissa, lämmityksessä ja sähkökuluissa. Korkokustannukset jäivät sen sijaan maltillisiksi.

Koronaviruspandemia vaikutti Espoo Catering Oy:n toimintaan myös vuonna 2021. Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa korostui koronan vaikutus ja asiakkaiden tarvitsemat erikoispalvelut, kuten esimerkiksi lounaskassit, luokkaruokailut ja karanteenitarjoilut. Yhtiön liikevaihto oli 38 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 13 %. Liikevaihdon kasvu perustuu talousmallin muutokseen, jossa oppilasruokailun laskutus ja siihen liittyvät kustannukset ovat siirtyneet täysimääräisesti yhtiön kirjanpitoon 1.8.2020 alkaen.

Länsimetron Ruoholahti–Matinkylä-osuudelle kahden edellisen vuoden aikana tehdyt käytettävyyttä parantavat investointihankkeet ovat takuuvaiheessa. Matinkylä–Kivenlahti-hankkeen rakentamisen kokonaisvalmius joulukuun lopussa oli n. 96 %. Hanke etenee kokonaisuutena hankesuunnitelman mukaisessa aikataulussa ja kustannusarvion mukaisesti.

Omnian keskeisimmät vuodelle 2021 asetetut toiminnalliset tavoitteet saavutettiin poikkeustilanteesta huolimatta, mutta taloudellista tavoitetta (liikevoitto) ei saavutettu, koska ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitusta ei saatu täysimääräisesti hakemuksen mukaisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Tilinpäätös ennakkotieto 2021
- Tulostavoitteiden toteutuminen 2021
- Konserniraportti 1-12 2021
- Vastaukset vuoden 2021 pöytäkirjamerkintöihin
- Valtuustoryhmien toiminnan tukeminen 2021

Tiedoksi